

Kerttu Sillanpää

KUNNAN TALOUDELLISTEN AVUSTUSTEN JAKAUTUMISEN YHDENVERTAISUUS ERI LIIKUNTALAJEILLE

Johtamisen ja talouden tiedekunta

Kandidaatintutkielma

Toukokuu 2023

TIIVISTELMÄ

Kerttu Sillanpää: Kunnan taloudellisten avustusten jakautumisen yhdenvertaisuus eri urheilulajeille
Kandidaatintutkielma, 32 sivua, 1 liite (1 sivu)

Tampereen yliopisto

Hallintotieteiden tutkinto-ohjelma, kunta- ja aluejohtaminen

Toukokuu 2023

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää eri lajien taloudellisen tukemisen yhdenvertaisuutta ja avustuspäätösten johdonmukaisuutta. Eri liikuntalajien voidaan nähdä olevan hyvin eriarvoisessa asemassa etenkin kallistuneiden harrastuskustannusten vuoksi. Aiheen merkittävyyttä kasvattaa se, että kansallisia avustusten jakamisen periaatteita ei ole. Tutkimuksen pääongelmana tutkitaan sitä, miten kunta pyrkii lajien yhdenvertaisuuteen taloudellisia avustuksia myöntäessä. Pääongelma on jaettu kolmeen osaongelmaan, joiden avulla pureudutaan taloudellisten avustusten monipuolisuuteen, päätöksenteon toimijoihin ja yhdenvertaisuuden kokemuksiin.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu kunnan, liikuntaseuran, yhteistyön ja yhdenvertaisuuden ympärille. Teoreettisessa osuudessa selvennetään toimijoiden suhteita, avataan taloudellisia tukikeinoja ja perusteita sekä perehdytään yhdenvertaisuuteen yksilön ja yhteisön näkökulmista. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena ja tutkimusmenetelmänä käytössä oli puolistrukturoitu teemahaastattelu. Tutkimuksen kohteena olivat kolme kuntaa, jotka ovat asukasluvultaan eri kokoisia ja sijaitsevat hieman eri puolilla Suomea. Kyseisten kuntien viranhaltijoiden haastattelut toteutettiin paikan päällä ja etäyhteyksin. Haastatteluiden lisäksi tukena käytettiin kuntien jakamia dokumentteja. Analyysimenetelmänä hyödynnettiin teoriasidonnaista sisällönanalyysia.

Tutkimuksen tuloksina voidaan sanoa, että yhdenvertaisuuteen kiinnitettiin paljon huomiota niin avustusten monipuolisuudessa, päätöksenteossa kuin myös jakamisperusteissa. Yhdenvertaisuutta ei kunnissa välttämättä ole lähestytty lajien kautta vaan esimerkiksi lasten ja nuorten näkökulmasta tai toiminnan laajuuden kautta. Lajien perspektiivi korostuu kuitenkin siinä, että kalliimpia lajeja tuetaan enemmän ja päätöksenteko ei pohjaudu lajin asemaan tai suosioon. Päätöksenteossa näkyy lautakuntien ja viranhaltijoiden vastuu sekä heidän käsityksensä yhdenvertaisuudesta. Koska kansallisia periaatteita ja kriteerejä ei ole, on päätöksenteko hankinnanvaraisempaa ja kunnittain vaihtelevaa. Vaikka yhdenvertaisuuden koetaan nykyisessä päätöksenteossa onnistuneen hyvin, nousee kuitenkin esille monia ongelma- ja kehittämiskohtia.

Jatkotutkimuksessa voitaisiin keskittyä lasten ja aikuisten välille syntyvään kuiluun liikunnan tukemisessa. Etenkin nyt kun harrastusten kallistumisesta on käyty laajaa yleistä keskustelua, olisi kaikkien ikäryhmien tukeminen tärkeää. Toisena jatkotutkimusideana voitaisiin toteuttaa laajempi kvantitatiivinen tutkimus kuntien taloudellisten tukien jakoperusteista. Tällä tavalla saataisiin mahdollisesti luotua kansallisia periaatteita, jotta yhdenvertaisuus lajien kesken toteutuisi tulevaisuudessa paremmin.

Avainsanat: liikuntaseura, taloudellinen avustus, yhdenvertaisuus

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Tutkimustehtävä	2
3 Teoreettinen viitekehys	3
3.1 Kunta.....	4
3.2 Liikuntaseura.....	6
3.3 Kunnan ja liikuntaseuran yhteistyö.....	8
3.3.1 Taloudelliset avustukset.....	9
3.3.2 Perusteet tukien jakamiseen	10
3.4 Yhdenvertaisuus.....	12
4 Metodit ja aineisto	13
4.1 Kvalitatiivinen tutkimus.....	13
4.2. Aineisto	14
4.3 Analyysimenetelmä.....	15
5 Empiirinen analyysi	15
5.1 Päätöksenteko.....	16
5.2 Mahdollisuuksien luominen.....	17
5.3 Perusteet ja vaikuttavat tekijät	19
5.4 Yhdenvertaisuuden näkemykset	21
6 Pohdinta	22
7 Johtopäätökset	23
Lähteet	25
Aineistolähteet	28
Liite	28

1 Johdanto

Liikuntaseurat ja kunnat toimivat tiiviissä yhteistyössä kuntalaisten liikkumisen hyväksi. Kunnat tarjoavat perustan ja lähtökohdat harrastetoiminnan järjestämiselle (Mäki-Lohiluoma & Pesonen 1992, 101). Lisäksi niillä on Liikuntalakiin (390/2015) perustuva velvoite edistää seuratoimintaa sekä kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Taas liikuntaseurat edistävät jäsentensä liikkumista vapaaehtoisten voimin yhteisten intressien pohjalta (Koski & Mäenpää 2018, 15). Kunnan tuella, vuorovaikutteisella yhteistyöllä ja laajalla seuratoiminnalla pystytään tarjoamaan monille kuntalaisille mielenkiintoiset ja monipuoliset vaihtoehdot liikunnallisen elämän aloittamiseksi ja ylläpitämiseksi.

Kuntien ollessa itsehallinnollisia alueita liittyy seurojen tukemiseen valtaa sekä vastuuta. Vaikka esimerkiksi liikunta-, yhdenvertaisuus- ja kuntalaki määrittävät paljon kunnan toiminnan rajoja, on siitä huolimatta päätöksenteko harkinnanvaraista. Jokaisella kunnalla on omat rajalliset resurssinsa sekä yksilölliset tilanteet, jotka vaikuttavat seurojen tukemiseen (Ahonen-Walker 2021). Ajankohtaisena esimerkkinä voidaan pitää Kaarinan Taitoluistelijat ry:n kotikunnan vaihdosta avustusten vuoksi (Turun Sanomat 2022). Kotikunnan vaihdoksen myötä seura toivoi saavansa paremmat harjoitusvuorot sekä avustukset. Kuitenkin vaihdos sai uuden kaupungin liikuntalautakunnalta kovaa kritiikkiä ja kaupunki tarjosi seuralle jääaika vain kolme tuntia viikossa. Tämän seurauksena seura joutui vaihtamaan takaisin entiseen kotikuntaansa, jossa tilanne jatkuu entisellään. (Turun Sanomat 2023)

Kaikille lajeille olisi hyvä taata samanlaiset mahdollisuudet sekä olosuhteet suosioista, kustannuksista tai sukupuolijakaumasta riippumatta, jotta yksilöt voisivat valita lajin kiinnostuksensa mukaan. Tämän vuoksi onkin tärkeää pohtia, jakautuvatko taloudelliset avustukset kaikille seuroille johdonmukaisesti ja yhdenvertaisesti. Etenkin yksilön kannalta on merkityksellistä, että harrastuskustannukset eivät nouse liian suuriksi, ja se, että harrastukselle on saatavilla liikuntapaikkoja (Puronaho 2006, 31–32). Helsingin Sanomat onkin uutisoinut kevään aikana useamman kerran kallistuneista harrastamiskuluista, joiden vuoksi edes keskiluokkaisilla perheillä ei välttämättä ole varaa harrastuksiin (Helsingin Sanomat 2023).

Yhdenvertaisuutta voidaan urheilulajien kontekstissa pohtia useasta eri näkökulmasta. Tulisiko tunnetun, laajasti sponsoroidun ja suosituksen lajin saada yhtä paljon tukea verrattuna pieneen ja tuntemattomaan lajiin? Sen lisäksi voidaan pohtia sitä, tulisiko kustannuksiltaan kalliimpia lajeja tukea enemmän, jotta kustannukset laskisivat ja yhä useammalla olisi mahdollisuus harrastaa kyseistä lajia. Hyvinä esimerkkeinä voidaan pitää jäälajeja, joissa harrastuspaikat ovat kalliita, tai golfia, jossa

varusteet maksavat hyvin paljon. Tilanteessa voidaan huomioida sekin, miten lajeja priorisoidaan uusien liikuntapaikkojen suunnittelussa ja rakentamisessa. Kysymyksiä pohtiessa onkin helppoa huomata, että yhdenvertaisuuden ja reiluuden määrittelemineen yksiselitteisesti on vaikeaa.

Laajemmassa kokonaisuudessa tukikeinojen yhdenvertaisuuden tutkimineen on tärkeää, jotta saadaan tietoa siitä, miten ja millä perusteineen kunnat päätöksiä tekevät. Lisäksi tulisi saada selville, saavatko eri lajien seurat tukia yhdenvertaisesti. Liikuntaseurat ovat kuitenkin riippuvaisia tuista ja niiden avulla seurat ylläpitävät sekä kehittävät toimintaansa (Mäki-Lohiluoma & Pesonen 1992, 7). Esimerkiksi koronan aikana valtio on myöntänyt erityisavustuksia urheiluseuroille, jotta ne voivat kattaa taloudellisia tappioita ja turvata toimintansa jatkumisen (Opetus- ja kulttuuriministeriö n.d.3). Hyvässä tilanteessa tuet voivat myös kasvattaa harrastajamääriä, lajin tunnettavuutta ja sponsorien määrää.

Aiheessa tulevaisuuden pohtimineen on olennaista, sillä valtio myöntää kunnille valtionosuuksia liikunnan tukemiseksi ja nämä varat on kerätty pitkälti veikkauksen tuotoista (Opetus- ja kulttuuriministeriö n.d.3). Jos tulevaisuudessa rahapelaamista rajoitetaan ja pelaamineen vähentyy, tulevatko vaikutukset näkymään myös kuntatasolla liikunnan rahoituksessa? Lisäksi on mielenkiintoista pohtia, millaisia vaikutuksia hyvinvointialueuudistus tuo kuntien liikuntasektorille.

2 Tutkimustehtävä

Tutkimuksessa keskitytään lajien kohtelun yhdenvertaisuuteen kuntakentällä, mutta aihe kytkeytyy laajempaan keskusteluun harrastusten kustannuksista sekä lasten ja nuorten liikkumattomuudesta. Yhdeksi harrastamista rajoittavaksi tekijäksi ovat nousseet korkeat kustannukset, jotka tuntuvat kasvavan vuosi vuodelta. Kustannusten kasvamisella voidaan nähdä olevan yhteys myös yhteiskunnallisesti kasvaviin terveyseroihin, jolloin perheiden varallisuus on kytköksissä liikuntaaktiivisuuteen. Perheenjäsenten koulutuksella, tulotasolla ja ammatilla on siis merkitystä heidän harrastamiseensa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016, 10) Ilmiöön liittyen voidaankin esittää kysymys siitä, voiko tilanteesta seurata polarisoitumista, jos kaikilla henkilöillä ei ole varaa kokeilla tai harrastaa liikuntaa.

Tutkimuksen tavoitteena on kuntien päätösten johdonmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden tutkimineen, jotta liikuntaseurat saisivat tietoa niiden välisestä kohtelusta. Tavoite on merkityksellinen kuntien sekä lajien näkökulmasta. Kuntien päätöksenteon tulisi nimittäin olla johdonmukaista ja syrjimätöntä kuten kunnan muidenkin toimialojen. Liikuntaseurojen näkökulmasta tavoite on olennainen, sillä

kuntien tuet ovat merkittävässä osassa seuratoiminnan ylläpitämistä ja kehittämistä. Tästä näkökulmasta lajeille on hyvin merkityksellistä se, millainen käsitys kunnilla on yhdenvertaisuudesta.

Tutkimuskysymyksen pääongelmana on:

Miten kunta pyrkii lajien yhdenvertaisuuteen taloudellisia avustuksia myöntäessä?

Tutkimusta ohjaavat osaongelmat ovat:

- 1. Millaisia avustuksia kunta myöntää?*
- 2. Kuka viranhaltija tai mitkä toimijat tekevät päätökset ja millä perustein?*
- 3. Kuinka yhdenvertaiseksi avustusten jakautuminen koetaan?*

Tutkimusta varten on tehty joitakin rajoituksia, jotta tutkiminen keskittyisi vain sille keskeisiin asioihin. Kunnilla on käytössään erilaisia avustuksia ja tukikeinoja, mutta tässä tutkimuksessa tarkastelu on rajattu vain taloudellisiin tukiin. Tutkimuksessa tarkastellaan eri lajien kohtelun yhdenvertaisuutta, mutta tutkimuksen ulkopuolelle on jätetty vammaisurheilu, joka käsittää kehitysvammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden sekä erityisryhmien toiminnan. Tutkimuksessa yhdenvertaisuuteen kiinnitetään huomiota ennen kaikkea lajien näkökulmasta, vaikka liikuntaseurat ovatkin paljolti tarkastelun kohteena. Tutkimuksessa ei siis oteta kantaa siihen, kuinka yhdenvertaisesti seurat kohtelevat omia jäseniään. Seurat ovat kuitenkin tarkastelun kohteena, sillä liikuntaa harrastetaan useimmiten liikuntaseuran jäsenenä ja sen takia seuraa on helpompaa tarkastella. Tästä huolimatta lopullisena tutkimuksen kohteena ja pääroolissa ovat liikuntalajit.

3 Teoreettinen viitekehys

Teoreettinen viitekehys rakentuu kunnan, liikuntaseuran, yhteistyön sekä yhdenvertaisuuden ympärille. Tarkoituksena on jäsentää ja selventää esiintyviä käsitteitä kokonaisuudeksi, jotta esiintyvää ilmiötä on helpompi ymmärtää. Kuntien ja liikuntaseurojen merkitystä, vastuita ja velvollisuuksia avataan vähän laajemmin, minkä jälkeen perehdytään näiden kahden toimijan väliseen yhteistyöhön. Tämän jälkeen luokitellaan ja avataan taloudellisia tukikeinoja sekä perehdytään avustusten jakamisen perusteisiin. Viimeisenä teoreettisessa viitekehyksessä keskitytään yhdenvertaisuuden määrittelyyn sekä sen näkymiseen yksilön ja yhteisön kannalta.

3.1 Kunta

Kunnan käsitettä voidaan jäsenellä eri tavoin, mutta Marshall (1965) on määritellyt sen valtion sisällä maantieteellisesti rajatuksi alueeksi, jolla on itsemääräämisoikeus ja siellä pidetään vaalit. Tähän voidaan tietysti lisätä hyvin monia muita kunnalle ominaisia tunnusmerkkejä ja ominaisuuksia, kuten Williamsin ja Adrianin (1968, 17–21) sille antamat neljä roolia, jotka ovat taloudellisen kasvun edistäjä, perinteisten palvelujen ylläpitäjä, elämisen mukavuuksien tarjoaja ja ristiriitaisten etujen sovittelija. Lisäksi Mennola (1990, 104) on jakanut kunnan aluekokonaisuuteen, kansalaisyhteisöön, toiminnallisesti tarpeelliseksi organisaatioksi ja oikeudelliseksi yksiköksi. Näiden määritelmien pohjalta kuntaa voidaan pitää auktoriteetti asemassa olevana instituutiona, joka ohjaa ja säätelee ihmisten elämään monella osa-alueella. Kunta onkin poliittista valtaa käyttävä instituutio, joka pyrkii kuntapolitiikan avulla toteuttamaan perimmäistä tehtäväänsä kunnallisten toimielinten päätösten mukaisesti (Ponton & Gill 1982, 98). Vaikka kunnat ovat pääosin itsenäisiä yksiköjä ovat ne silti osa julkista hallintoa ja hoitavat niille määrättyjä lakisääteisiä tehtäviä (Heuru, Mennola & Ryyänen 2001, 96).

Kunnalla on hyvin suuri merkitys kuntalaisten liikuttamisessa ja yksi kunnan toiminnan peruseriaatteista onkin kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen, joka on kirjattuna heti Kuntalain (10.5.2014/410) 1 §:ssä. Hyvinvoinnista huolehtiminen on arvokasta ja siitä voidaan pitää huolta hyvin eri tavoin. Yksi tapa on hyvien liikuntamahdollisuuksien takaaminen kuntalaisille. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2022) on kirjannut useita liikunnan positiivisia terveysvaikutuksia fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen terveyteen. Heidän mukaansa liikunnan avulla voidaan ylläpitää terveyttä sekä ehkäistä ja hoitaa sairauksia kuten lihomista, syöpiä ja masennusta. THL on listannut myös erityisiä vaikutuksia lasten kasvuun ja kehitykseen sekä ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpitämiseen. Täten liikunnalla voidaan nähdä olevan oleellinen asema kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta.

Liikuntapalveluiden tuottaminen kuuluu kunnan lakisääteisiin eli erityistoimialan tehtäviin (Valtiovarainministeriö n.d.). Kyseessä ei siis ole vapaaehtoinen tehtävä, jota kunta voi toteuttaa vain halutessaan. Liikuntalain (390/2015) 2 §:ään on kirjattu lain tavoitteita, jotka ovat muun muassa väestön hyvinvoinnin ja terveyden sekä huippu-urheilun edistäminen, liikunnan kansalaistoiminnan tukeminen sekä eriarvoisuuden vähentäminen. Etenkin kuntien vastuulla on järjestää eri kohderyhmille terveyttä ja hyvinvointia edistäviä liikuntapalveluja ja liikuntaa, tukea kansalaistoimintaa sekä rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Lisäksi kunnan tulee suorittaa tehtäviään yhteistyössä eri toimialojen kanssa siten, että paikallinen, kuntien välinen ja alueellinen toiminta kehittyvät. (Liikuntalaki 390/2015) Liikuntaa koskeissa päätöksissä kunnan tulee kuulla

kuntalaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia koskevan velvoitteen mukaisesti (Kuntalaki 365/1995 27 §).

Kunnille on pitkälti annettu toimintaperiaatteet ja raamit lainsäädännön avulla, mutta virallinen päätöksenteko avustuksista tapahtuu pääosin lautakunnissa. Aiemmin liikuntaa koskevia päätöksiä on tehty pitkälti liikuntalautakunnissa, mutta vastuu on siirtynyt monessa kunnassa vapaa-aika- ja sivistyslautakunnille (Kurikka & Borodulin 1997, 11). Enää vain suurimmissa kunnissa eli noin neljässä prosentissa niistä päätökset tehdään edelleen liikuntalautakunnissa (Ahonen-Walker 2021). Sivistyslautakunta vastaa kuntalaisten liikuntapalveluista ja -paikoista noin puolessa Suomen kunnista (Hakamäki, Aalto-Nevalainen, Saaristo & Ståhl 2015, 21). Tehtävää on hoidettu myös yhdistelmä-, kulttuuri- tai muissa lautakunnissa (Seppälä 2002, 16). Vaikka pääosin päätöksenteko tapahtuu lautakunnissa, on osa vastuusta siirtynyt suuremmissa kunnissa viranhaltijoille ja taas pienemmissä kunnissa päätöksiä tehdään jonkin verran kunnanhallituksen sekä valtuuston toimesta (Mäki-Lohiluoma & Pesonen 1992, 46). Valmistelua ja päätöksentekoa on siis toteutettu hieman eri tavoin, joten onkin hyvä pohtia sitä, onko lautakuntien eroilla vaikutusta päätösten yhdenvertaisuuteen lajien näkökulmasta. Ovatko esimerkiksi viranhaltijan päätökset erilaisia verrattuna suuremman joukon eli lautakunnan päätöksiin?

Hallinnollisten muutosten myötä liikunnan asema on muuttunut, kun sen edistäminen on integroitunut osaksi muita toimintoja ja näin eri toimialojen yhteistyö on helpottunut. Vaikka yhteistyön tekemisestä on tullut joustavampaa ja vaivattomampaa, ovat lautakuntien tehtävät laajentuneet sekä aika ja asiaosaaminen eivät aina mahdollista laajaa perehtymistä päätöksentekoon. Kun liikunnan edistäminen ei ole lautakunnan ainoa tehtävä, ovat sitä koskevat asiat harvemmin käsiteltävissä ja sitä kautta asiaosaaminen hupenee aiempaa enemmän. (Ahonen-Walker 2021) Kun päättäjillä ei ole aikaa perehtyä asioihin niin syvällisesti ja tietämystä on vähemmän, voi riskinä olla, että yhdenvertaisuuteen ei osata kiinnittää samalla tavalla huomiota.

Liikuntatoimeen kuluu kunnilla resursseja ja sitä varten onkin hyvä selvittää, mistä kunta saa rahaa menojen kattamiseen ja mihin nämä rahat kuluvat. Liikuntatoimen tulot muodostuvat valtionosuuksista, valtion korvauksista, käyttökorvauksista, maksuista ja muista korvauksista, vuokrasta, henkilöstön sosiaalituloista sekä muista tuloista (Puronaho 1988, 13–15). Menot taas koostuvat käyttö- ja henkilöstömenoista, avustuksista sekä koroista ja poistoista. Liikuntatoimen menot voidaan Puronahon (1988, 13–15) mukaan luokitella myös hallintoon, liikunta-alueisiin, liikuntalaitoksiin, uimahalleihin, rakentamiseen sekä avustuksiin. Puronahon (1989, 102) luokittelun mukaan avustusten osuus on kaikista pienin verrattuna muihin menoihin. Voidaankin pohtia, olisiko mahdollista, että avustusten määrä suhteessa muihin menoihin kasvatettaisiin ja muista menoista

leikattaisiin. Tilannetta hankaloittaa kuitenkin se, että kuntien on vaikeaa arvioida liikuntaseuroille antamien rahallisten avustusten vaikuttavuutta etenkin sen vuoksi, että tietoja ei usein kerätä ja kehitystä ei seurata systemaattisesti (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017, 20). Sen vuoksi ei tiedetä, kuinka paljon avustusten antaminen todellisuudessa hyödyttää tai tukee seuratoimintaa.

3.2 Liikuntaseura

Liikuntaseura on voittoa tavoittelematon aatteellinen yhdistys, jonka toiminta on vapaaehtoista ja epämuodollista (Puronaho 2006, 34). Se toimii yksikkönä, jossa liikunnan parissa osallistujat toteuttavat intressejään sekä yhdessä toimiessaan keräävät ja ohjaavat voimavaroja seuran ja sen ryhmien hyväksi (Koski & Mäenpää 2018, 15). Lisäksi liikuntaseuraa voidaan pitää tuotantoyksikkönä, jossa tarjotaan osaamista ja edellytyksiä, jotka prosessin myötä muokkautuvat tuotoksiksi eli esimerkiksi saavutuksiksi, hyväksi kunnoksi tai yhteisöön kuulumisen tunteeksi (Heinilä & Koski 1991, 3).

Liikuntaseurat ovat sosiaalisia organisaatioita, joiden tunnuspiirteitä ovat jäsenyyden perustuminen vapaaehtoisuuteen, toiminnan suuntautuminen jäsenten intressien mukaan, riippumattomuus, luottamusmieshallinto sekä demokraattinen päätöksenteko (Heinemann- Horch 1988, 109). Nykyään jäsenet pitävät itseään maksavina asiakkaina, jotka vain saapuvat kurssille ja poistuvat sieltä ilman sen suurempaa tunnesidettä seuraa kohtaan (Koskenranta, Puronaho & Joenmäki 1997, 11). Tästä muutoksesta huolimatta seuratoiminnalla kuitenkin saadaan aikaan ystävyys-suhteita ja rakennetaan kotiseutusiteitä (Heinilä & Koski 1991, 4). Seurat ovat hyvin moniulotteisia toimijoita, joten niiden rooli ei jää vain liikunnan järjestämisen tasolle.

Ympäristö, organisaatiokulttuuri sekä toimintapotentiaali ovat seuran ja sen toimintaan vaikuttavia tekijöitä. Sisäisesti liikuntaseuran toimintaan vaikuttavat sen ideologia, jäsenistö, ohjelma, voimavarat sekä hallinto. Kuten kaikki organisaatiot myös seurat ovat ympäristönsä voimille alttiita. Ympäristöllä on vaikutuksia taloudellisesti, poliittisesti, kulttuurisesti, ekologisesti, väestöllisesti, viestinnällisesti sekä liikunnallisesti. Ympäristö voi olla suosiva tiettyjen lajien harrastamiselle, mutta se ei suoraan määritä seuran toimivuutta vaan tämän omalla suhtautumisella on merkitystä (Koskenranta ym. 1997, 11). Lisäksi organisaatiokulttuuri liittyy siihen, miten nämä kaikki sisäiset ja ulkoiset tekijät vaikuttavat toimintaan. Toisaalta on tärkeää kiinnittää huomiota seurojen toimintapotentiaaliin, jossa toimivuus koostuu sisäisestä ilmapiiristä, resurssien hankintakyvystä, toimintajärjestelmän sujuvuudesta, yleisestä aktiivisuustasosta sekä tavoitteen toteutumisesta. Seurojen sisäinen ja ulkoinen kehikko ovat hyvin dynaaminen kokonaisuus, joka vaihtelee ja

muuttuu. Edellä mainituilla tekijöillä on siis suuri vaikutus siihen, kuinka hyvät mahdollisuudet seuralla on toimia ja kuinka hyvin se selviää nykytilassa. (Koski 1994, 110–120)

Koskenranta, Puronaho ja Joenmäki (1997, 20) pitävät liikuntaseurojen tärkeimpinä tehtävinä ensinnäkin nuorisokasvatusta sekä harrastusmahdollisuuksien luomista, toiseksi tärkeimpänä yhteiskuntaan sosiaalistumiseen liittyviä seikkoja sekä kolmanneksi terveyden ja elämänlaadun parantamista. Heidän mukaansa tämän lisäksi oleellisia seurojen tehtäviä ovat kilpailujen ja kuntoliikunnan järjestäminen, lajitoiminta ja valmentaminen. Pahimpina seuratoiminnan puutteina pidetään harrastuspaikkojen, taloudellisten resurssien, ohjaajien ja aktiivisuuden puutteita. Lisäksi huono informaatio ja yhteistyön puute nousivat esille. (Koskenranta ym. 1997, 28)

Kuntien tulojen ja menojen lisäksi on hyvä kiinnittää huomiota myös siihen, miten liikuntaseurojen talous pyörii. Seuroilla on erilaisia tulonlähteitä kuten varsinainen toiminta, varainhankinta, jäsenmaksut, kunta-avustukset ja muut avustukset, joiden suhteet vaihtelevat lajien välillä. Varsinaisella toiminnalla tarkoitetaan tapahtumien ja kilpailujen tuottoja sekä osallistujien kausi- ja kurssimaksuja, jotka kattavat yleensä selkeästi suurimman osan kuluista eli noin kaksi kolmasosaa. Varainhankinnalla kerätään toiseksi suurin osa tuloista eli noin 20 prosenttia. Jäsenmaksut, kunta-avustukset ja muut avustukset kattavat noin 16 prosenttia. (Koski & Mäenpää 2018, 78) Toisaalta kolmannen sektorin järjestöjen tulot voidaan jakaa myös julkisiin avustuksiin, omaan varainhankintaan sekä yksityisten toimijoiden lahjoituksiin. (Salamon & Anheier 1996, 61–62). Helanderin ja Pikkalan (1999, 43) mukaan urheiluseurat kuuluvat järjestöissä viiden kärkeen, kun puhutaan taloudellisen tuen tarpeesta. Urheiluseurat ovat siis hyvin riippuvaisia taloudellisesta tuesta verrattuna muihin järjestöihin. Etenkin pienemmät tulotasoltaan heikommassa asemassa olevat seurakunnat ovat riippuvaisia kunta-avustuksista (Heinilä & Koski 1991, 98). Seurat saavat myös kunnilta usein huomattavaa tukea välillisesti, kun ne saavat hyödyntää liikuntapaikkoja ja muita tiloja ilmaiseksi tai todellisia kuluja halvemmalla (Heinilä & Koski 1991, 98).

Liikuntaseurojen menot ja niiden suhteet vaihtelevat lajien mukaan, mutta pääjako voidaan tehdä kilpailumenoihin, valmennus- ja ohjaustoimintaan, muuhun urheilu- ja liikuntatoimintaan ja hallintokuluihin. Kaiken kaikkiaan voidaan sanoa, että seurojen toimintatarkoitus vaikuttaa seurojen tulo- ja menorakenteeseen. (Heinilä & Koski 1991, 97) Vaikka seurakunnat tekevät yhteistyötä esimerkiksi koulujen, terveyskeskusten ja vanhainkotien kanssa on niiden merkittävin yhteistyötaho kunnan liikuntatoimi, joka ylläpitää ja rakentaa liikuntapaikkoja sekä jakaa avustuksia. (Koskenranta ym. 1997, 11) Tämän vuoksi on lajien kannalta olennaista, että niiden kohtelu olisi yhdenvertaista.

3.3 Kunnan ja liikuntaseuran yhteistyö

Kunnat ja vapaaehtoiset kansalaisjärjestöt kuten liikuntaseurat vastaavat pääosin liikuntatoiminnan järjestämisestä ja liikuntaedellytyksistä (Puronaho 1989, 1). Järjestöt asettuvat hallintajärjestelmässä monitoimijaiseen yhteistyöverkoston, jossa niiden asema on hyvin merkittävä. Järjestöjen tehtävinä ovat jäsenten etujen ajaminen ja aktiviteettien järjestäminen, palveluiden tuottaminen sekä toimiminen paikallisessa hyvinvoinnin kannalta keskeisessä verkostossa. Kuntien tehtävänä on luoda edellytyksiä ja olosuhteita sekä edistää uudenlaisia ongelmanratkaisutapoja sekä vuorovaikutussuhteita. Lisäksi hyvinvointivaltiomallin universalismin periaatteet näkyvät urheiluseurojen tukemisessa (Ibsen, Nichols, Piatkowska, Nagel, Llopis-Goig & Elmore-Osterlund 2022, 4). Näiden edellytysten ja olosuhteiden pohjalta järjestöt hyödyntävät omia taloudellisia ja henkisiä voimavaroja oman tehtävän hoitamiseen. Vaikka molemmilla osapuolilla on tietyt roolit ja tehtävä, korostuu niiden suhteessa nykyään tasa-arvoisuus eli järjestöt eivät ole julkiselle toiminnalle alisteisia. (Möttönen & Niemelä 2005, 102)

Pureudutaan seuraavaksi yhteistyöhön liittyviin asenteisiin. Kunnat kokevat, että järjestöt tuovat osaamista ja asiantuntemusta sekä välittävät kuntalaisten näkökulmia ja toiveita päätöksentekijöille (Mottonen & Niemelä 2005, 127). Voidaan siis todeta, että kunnat kokevat hyötyvänsä järjestötoiminnasta monin tavoin. On myös nähtävissä, että yhteistyö kolmannen sektorin kanssa vahvistuu kuntien yrittäessä mukautua toimintaympäristönsä muutoksiin (Kivelä & Mannermaa 1999, 7). Vaikka yhteistyö on koettu hyödyllisenä, toivovat etenkin seurakunnat lisää keskustelua ja yhteistä prosessointia. Tällöin ministeriön linjauksia, poliittista tavoitteenasettelua sekä seurojen toimintavalmiuksia ja olosuhteita pystyttäisiin sovittelemaan yhteisesti. (Lehtonen, Pauku, Hakamäki & Laine 2014, 41) Yleisen ja yhteisen keskustelun lisäämiseksi monissa kunnissa on asiantuntijaelin, joka koostuu liikuntaseurojen edustajista. Asiantuntijaelimen ja kunnan yhteistyöllä parannetaan osallistamista. (Hakamäki ym. 2015, 39) Keskustelun lisäämisellä ja yhteistyöllä voidaan mahdollisesti avartaa päätöksentekijöiden näkökulmia ja lisätä asiantuntemusta, jolloin avustusten jakaminen voi muuttua yhdenvertaisemmaksi.

Yhteistyössä on hyvä pohtia, miten molemmat osapuolet hyötyvät siitä ja mitä sillä saadaan aikaan. Mottonen ja Niemelä (2005, 68) mainitsevat, että järjestötoiminnalla voidaan estää sosiaali- ja terveydenhuollon kuormaa, josta saadaan taloudellista hyötyä sosiaalisten ongelmien sekä sairauksien vähentämiseksi, mikä on kunnan näkökulmasta huomattava hyöty. Mottonen ja Niemelä nostavat esille myös sen, että kansalaisaktiivisuus luo terveyttä, toimintakykyisyyttä ja sosiaalisuutta edistäviä vaikutuksia. Lisäksi kunnat saavat hyvin erilaisia vastineita seuratoiminnan investoinneista, joista suurimmiksi nousivat imago ja maine, harrastustoiminta sekä terveet veronmaksajat

(Koskenranta, Puronaho ja Joenmäki 1997, 29). Lisäksi kunnilla on mahdollisuus saada taloudellista hyötyä seurojen järjestämistä laajemmista tapahtumista (Houlihan & Green 2008, 3). Vaikka liikuntaseurat ovat itsenäisiä yksikköjensä, ovat ne hyvin riippuvaisia kunnallisen sektorin toimista resurssien kuten liikuntapaikkojen ja avustusten suhteen (Koskenranta ym. 1997, 20). Jotta seurat voivat toteuttaa niiden tehtäviään eli jäsenten etujen ajamista sekä aktiviteettien järjestämistä ja palvelujen tuottamistehtävää, on niiden toimittava yhteistyössä kunnan kanssa (Mottonen & Niemelä 2005, 104). Täten liikuntaseuroille yhteistyö kunnan kanssa on erityisen olennaista ja usein jopa välttämätöntä.

3.3.1 Taloudelliset avustukset

Kuntien ja liikuntaseurojen yhteistyöllä on useita eri muotoja, jotka ovat muuttuneet aikojen myötä. Mahdollisuudet ja tahtotilat yhteistyölle vaihtelevat kunnittain ja resurssien puutteen vuoksi kaikenlaista yhteistyötä ei pystytä järjestämään (Ahonen-Walker 2021). Suotuisin ympäristö yhteistyön syntymiselle on 10 000–20 000 asukkaan kokoinen paikkakunta (Koski 1994, 115). Kuitenkin melkein kaikki kunnat suhtautuvat liikunta-avustusten myöntämiseen hyvin positiivisesti ja yksimielisesti sekä useiden mielestä avustuksia tulisi jopa lisätä (Koskenranta ym. 1997, 32). Pääosin tukeminen ja yhteistyö painottuu talous- ja tilakysymyksiin, mikä näkyy tukien kohdistumisessa näihin asioihin (Koski 1994, 115).

Kunnat tukevat liikkumista valtiota enemmän, mikä huomataan siinä, että liikuntamenot ja -investoinnit ovat valtioon verrattuna viisinkertaiset. Tietenkään näistä tuista kaikki eivät kohdistu suoraan liikuntaseuroille, vaan ne saavat toiminta-avustuksia vuosittain noin 40 miljoonaa euroa. Tästä summasta noin puolet eli 20 miljoonaa euroa tulee valtion avustuksina. Suomalaisten seurojen asema on parantunut verrattuna aiempaan, sillä valtio on alkanut jakaa seuratukea vuodesta 2009 alkaen. Sen lisäksi seurojen asemaa kohentaa se, että kuntien seuratuki on kaksi kertaa suurempi verrattuna valtiolta saatuun kuntien liikuntatoimen tukeen. (Mäkinen 2010, 57–58)

Tutkimuksessa tarkasteltavat taloudelliset tukikeinot voidaan jakaa välittömiin sekä välillisiin. Välittömiä keinoja ovat muun muassa toiminta-, palkkaus- ja koulutusavustukset. Välillisiä sen sijaan liikuntapaikkojen maksuton käyttö ja alhaisempien käyttökustannusten periminen todellisten käyttökustannusten sijaan. (Mäki-Lohiluoma & Pesonen 1992, 49) Lisäksi Puronaho (1988, 13–15) lisää välillisiin tukiin mainos- ja myyntitilojen maksuttoman tai halvan käytön sekä liikuntapaikkarakentamisen.

Koskenranta, Puronaho ja Joenmäki (1997, 31) nostavat seurojen isoimmiksi tuen tarpeen kohteiksi tilojen kunnossapidon sekä liikuntapaikkarakentamisen. He lisäävät myös, että vuokrien alentaminen tai niiden poistaminen kokonaan ovat seurojen mielestä merkittävä tukikeino. Hakamäki, Aalto-Nevalainen, Saaristo ja Ståhl (2015, 35–36) kertovat, että kunnat vastaavat hyvin tuen tarpeeseen kuitenkin hieman liikuntapaikasta vaihdellen. Melkein kaikissa kunnissa urheilu- ja pallokenttien harjoitusvuoroista seurat maksat vain alle kymmenesosan todellisista ylläpito- ja pääomakuluista, mutta usein tämä koskee vain lasten ja nuorten harjoitusvuoroja. He mainitsevat myös, että koulujen liikuntasaleja koskee yhtäläinen tukeminen, mutta kuntakokoja vertailtaessa pienemmissä kunnissa koulujen liikuntasalien subventointi on yleisempää. Uima- ja jäähallien osalta vaihtelu tukemisessa on kuntien kesken huomattavasti suurempaa. Vaihtelua seurojen maksamista kustannuksista oli nollasta sataan ja vain alle 10 prosentissa kunnista niiden käyttö oli seuroille maksutonta. (Hakamäki ym. 2015, 35–36)

Liikuntapaikkojen vuokria tulisi kunnan näkökulmasta pitää kohtuullisena tai laskea. Seurat ja kunnat ovat yksimielisiä siitä, että kuntien tulee kantaa vastuu liikuntapaikkojen kunnossapidosta, mutta niiden rakentaminen jakaa mielipiteitä. Kaupunginhallitus tukisi mielellään yksityisiä hankkeita liikuntapaikkarakentamisessa, kun taas liikuntatoimi haluaisi kaupungin rakentavan ne. (Koskenranta ym. 1997, 32–33) Rakennusvastuun jakautumisen voidaan nähdä olennaisesti vaikuttavan lajien harjoitusmahdollisuuksiin sekä lajin kustannuksiin, sillä iso investointi lisää harrastajien kuluja.

Liikuntapaikkojen tukemisen lisäksi kunnat tarjoavat välittöminä tukina muun muassa seuratukea, koulutusavustusta, stipendejä sekä muita satunnaisia tukia, joiden merkitys ei ole niin suuri verrattuna edellä mainittuihin liikuntapaikka-avustuksiin (Koskenranta, Puronaho ja Joenmäki 1997, 31). Kuitenkin liikuntaseurat pitävät kaikkein olennaisimpana rahallista avustusta, vaikka ne eivät välttämättä osaa ottaa huomioon tilojen kustannuksia, sillä useimmiten seurat pystyvät hyödyntämään niitä subventoiduilla hinnoilla (Koskenranta ym. 1997, 31). Usein suoraan rahalliseen avustukseen eli yleisavustukseen ja toiselta nimeltään toiminta-avustukseen liitetään kriteerejä sekä kertoimia, joissa otetaan huomioon jäsenmäärät ja toiminnan laajuus. Vaikka yleisavustus koetaan tärkeäksi ei se yksinään riitä seuratoiminnan kehittymiseksi. (Lehtonen ym. 2014, 37)

3.3.2 Perusteet tukien jakamiseen

Kuntatasolle kansallisia yleisiä tai yhtäläisiä perusteita taloudellisten tukien jakamiseen ei ole. Tämä tietysti lisää mahdollisuuksia siihen, että tuet eivät jakaudu yhdenvertaisesti, sillä harkintavaltaa on enemmän. Päättäjienkin voi olla vaikeaa perustella linjaansa ja kantaansa, kun kansallisia periaatteita

ei ole. Taloudellisten avustusten painoarvo seuroille on merkittävä ja sen vuoksi olisi hyvä miettiä, tulisiko yhteisiä kriteerejä luoda, jotta kokemus yhdenvertaisuudesta ja teot sen puolesta lisääntyisivät (Mäki-Lohiluoma & Pesonen 1992, 7).

Yleisenä kunnan toimintaa ohjaavana tekijänä voidaan pitää hyvän hallinnon periaatteita, joiden on näyttävä myös avustusten jakamisessa. Hyvän hallinnon perusteita on kirjattu Hallintolakiin (6.6.2003/434), jonka 6 §:ssä mainitaan, että viranomaisen on kohdeltava tasapuolisesti hallinnossa asioivia, hänen tulee käyttää valtaa vain suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden ja hänen on käytettävä toimivaltaansa vain lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Lisäksi kyseisen lain 7 §:ssä mainitaan, että viranomaisella on velvollisuus ilmoittaa toiminnastaan ja palveluistaan sekä hänen tulee tiedottaa yksilöiden ja yhteisöjen velvollisuuksista sekä oikeuksista. (Hallintolaki 6.6.2003/434)

Valtion tasolla avustusten jakoperusteet ovat hyvin laajat, mutta selkeästi määritellyt. Seuratuki on valtiolta haettavissa oleva tuki, joka on tarkoitettu liikuntaa ja/tai urheilua järjestäville rekisteröityneille yhdistyksille, jotka toimivat paikallisesti eli kuntatasolla. Valtion seuratoiminnan kehittämistuella on monia tavoitteita, joista ainakin yhtä tulee tavoitella, jotta tuen voi saada. Tavoitteita ovat muun muassa matalan kynnyksen harrastustoiminnan lisääminen, harrastustoiminnan lopettamisen ennaltaehkäisy, erityisryhmien ja vähävaraisten harrastamisen edistäminen sekä kustannusten hillintä lasten ja nuorten urheilussa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö n.d.1) Näitä tavoitteita voitaisiin liittää myös kunnan jakamien avustusten yhteyteen. Valtion tuen saaminen on harkinnanvaraista ja sen myöntämistä arvioidaan monipuolisin perustein. Hakemusta arvioidessa otetaan huomioon tarkoituksenmukaisuus suhteessa tavoitteisiin, toiminta- ja taloussuunnitelman realistisuus sekä hankkeen laajuus ja laatu. Jotta kehittämistukea voi saada, on myös täytettävä valtionavustuslain yleiset edellytysperusteet. Näitä ovat muun muassa toiminnan tarkoituksen yhteiskunnallinen hyväksyttävyys ja avustuksen myöntämisen tarpeellisuus. Lisäksi avustuksen käyttöä seurataan tarkasti ja erilaisia ehtoja tuen käyttämiselle on useita, joista esimerkkinä, että tukea ei saa antaa eteenpäin. (Opetus- ja kulttuuriministeriö n.d.2)

Kuntien tasolla selkeitä kriteerejä ei ole ja sen vuoksi kuntien seuratuki on koettu epäselvänä ja hämmentävänä. Lisäksi seuratukea pidetään poukkoilevana ja poliittisiin suhdanteisiin perustuvana, joka lisää tulevaisuuden epämääräisyyttä. Selkeiden tavoitteiden ja kriteerien muodostaminen on vaikeaa, koska ne eivät millään miellytä kaikkia. Perusteiden muodostaminen on yhdenvertaisuuden näkökulmasta hyvin hankalaa, sillä pinnalle nousee se, tuleeko tai kannattaako tukea enemmän hädässä olevia vai parhaita tuloksia tuottavia seuroja. (Lehtonen ym. 2014, 40) Tällä hetkellä jokainen kunta päättää itse kriteereistään, mutta niiden tulee kuitenkin olla lain ja hyvän hallinnon mukaiset.

3.4 Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuuden määrittely on haasteellista, koska termi on hyvin monitulkintainen ja se voidaan määritellä monin tavoin. Määritelmänä voidaan pitää esimerkiksi sitä, että kaikki ovat oikeutettuja samaan tukeen tai sitä, että heikommassa asemassa olevia tuetaan enemmän. Ei siis ole yksinkertaista tai yksiselitteistä vertailla kuntien myöntämien tukien yhdenvertaisuutta, sillä käsitykset yhdenvertaisuudesta saattavat vaihdella. Tässä tutkimuksessa yhdenvertaisuudella viitataan lajien ja seurojen kohteluun historiasta, tunnettavuudesta, sukupuolijakaumasta, kustannuksista ja harrastapaikasta riippumatta. Yhdenvertaisuudessa keskitytään siihen, että lajeilla olisi yhtäläiset olosuhteet menestyä ja kehittyä, jolloin se voi vaatia toisten lajien suurempaa tukemista taloudellisesti.

Lainsäädännöllisestä näkökulmasta tarkoituksena on turvata ja edistää yhdenvertaisuutta sekä parantaa syrjityiksi joutuneiden oikeussuojaa. Viranomaisilla on velvollisuus toimia tehtävässään yhdenvertaisesti ja heidän tulee ennaltaehkäistä syrjinnän syntymistä luomalla olosuhteista kaikille yhdenvertaiset. Laissa kuitenkin mahdollistetaan positiivinen erityiskohtelu, jonka tavoitteena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttaminen syrjinnän haittojen ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Erityinen kohtelu on myös silloin mahdollista, kun sillä on hyväksyttävät tavoitteet sekä keinot. (HE 19/2014 vp, 7–8, 37 & 46) Tämä hallituksen esitys korostaa sitä näkökulmaa, että erityisryhmiä eli lajien tapauksessa esimerkiksi heikommassa asemassa olevia lajeja voi tukea muita enemmän.

Yhdenvertaisuutta ja sen toteutumista voidaan pohtia yksilön kannalta. Liikunnalla on useita eri merkityksiä kuten terveyden lisääntyminen, työkyvyn ja -tehon parantuminen, kunnon kansalaiseksi kasvaminen sekä kansalaisten yhtenäisyyden lujittuminen (Rantala 2014). Erilaisia syitä liikunnan harrastamiseen on useita ja jokainen yksilö on erilainen, joten eri elämänvaiheissa erilaiset lajit kiinnostavat. Sen vuoksi on hyvä, että kunnan lajivalikoima on laaja, jotta jokaiselle löytyisi tiettyyn elämäntilanteeseen sopiva liikuntaharrastus. Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017) korostaakin yhdenvertaisten harrastusmahdollisuuksien luomista ja tavoitteena on, että osallistuminen jatkuvaan, pitkäjänteiseen ja hyvälaatuiseen harrastustoimintaan olisi mahdollista. Jotta yhdenvertaisuus harrastusmahdollisuuksissa olisi saavutettavissa, olisi kuntien tuettava enemmän kalliimpia lajeja. Täten lajeja ei tarvitsisi tukea täysin samoilla summilla vaan heikommassa asemassa olevia voitaisiin tukea enemmän, jotta yksilöillä olisi mahdollisuus harrastaa myös näitä lajeja.

Seurat pystyvät hyödyntämään useita erilaisia taloudellisia tukikeinoja, mutta ne haluaisivat avustusten olevan yhdenvertaisempia. Yhdenvertaisuutta tulisi seurojen mukaan hakea

paperijäsenmäärien sijaan toiminnan mukaan. (Koskenranta ym. 1997, 32) Kuntien näkökulmasta yhdenvertaisuuden takaaminen on vaikeaa, koska taloudellinen niukkuus varjostaa aina kuntien toimintaa, jolloin niiden on tehtävä arvovalintoja. Nämä valinnat ohjaavat sitä, mitä lajeja, liikuntaharrastamisen tapoja ja kohderyhmiä on mielekäästä ja kannattavaa tukea. Lisäksi on tehtävä päätöksiä siitä, mitä lajeja ja ryhmiä ei tueta rahoittamisen ja liikuntapaikkojen rakentamisen osalta. (Lehtonen ym. 2014, 38) Nämä kunnan päätökset heijastuvat lajien yhdenvertaisuuteen, joten kunnan itse määrittelemä yhdenvertaisuus ja kokemus siitä korostuvat näissä tilanteissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017, 26) on todennut, että toimijoiden samansuuntaista politiikkaa ja toimia tarvitaan, jotta harrastamisen kustannuksiin voidaan vaikuttaa. Tämän lisäksi keskustelua yhdenvertaisista harrastamismahdollisuuksista tulisi lisätä ja valtakunnallisesti yhdenvertaista harrastamisen toimeentulotukea tulisi kasvattaa etenkin pienituloisiin perheisiin kohdistuen. Kuntien tulisi myös lisätä maksuttomia liikuntapaikkoja ja tehostaa niiden käyttöä. Tämän pohjalta voidaankin todeta, että yhdenvertaisuudessa on vielä kehitettävää ja sitä pystytään kehittämään luomalle eri lajeille yhtäläiset mahdollisuudet.

4 Metodit ja aineisto

Seuraavassa luvussa on tarkoitus avata tarkemmin tutkielmassa käytettyjä laadullisen tutkimuksen periaatteita, aineistoa ja analyysitapaa. Luvussa kerrotaan esimerkiksi tutkielman toteuttamiseen ja aineiston keräämiseen liittyviä päätekijöitä sekä avataan sitä, miksi tutkimuksessa on päädytty teoriasidonnaiseen sisällönanalyysiin.

4.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Tutkimus toteutetaan kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena, koska pyrkimyksenä on aineiston yksityiskohtainen, laaja ja monipuolinen tarkastelu (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164). Kunnan avustuksien kirjoa ja niiden jakautumisen yhdenvertaisuutta pohdittaessa halutaan päästä syvälle yleisiin periaatteisiin, päätöksentekoon sekä yhdenvertaisuuden kokemuksiin. Päättäjien sekä seurojen edustajien eri näkökulmien ymmärtäminen ja tarkastelu on tärkeää ja sen vuoksi tutkimus toteutetaan laadullisena eikä määrällisenä.

Tutkimusta varten haastateltiin kolmen kunnan viranhaltijoita, koska heidän käsityksensä ja näkemyksensä heijastuvat käytännön elämään ja päätöksentekoon. Teemahaastattelu sopii tutkimuksen luonteelle myös siitä syystä, että sille ominaisesti kaikkia yksilön ajatuksia, uskomuksia,

kokemuksia ja tunteita voidaan tutkia eikä se edellytä kokeellisesti aikaansaattua yhteistä kokemusta. Tutkimuksessa pyritäänkin tuomaan esille erilaisia toimintatapoja, ajatusmalleja sekä kokemuksia, joita viranhaltijoilla on päätöksenteosta, perusteista ja yhdenvertaisuudesta. Tutkimus toteutettiin puolistrukturoidulla teemahaastattelulla, jolle tyypillisesti teema-alueet ovat kaikille haastateltaville samat. Haastattelussa ei ole määritelty hyvin perusteellisesti kysymysten tarkkaan muotoa ja järjestystä niin kuin esimerkiksi strukturoidussa lomakehaastattelussa. Puolistrukturoitu teemahaastattelu ei kuitenkaan ole niin vapaamuotoinen kuin esimerkiksi syvähaastattelu. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 22 & 47–48)

4.2. Aineisto

Tutkimusta varten haastateltiin kolmen kunnan liikuntatoimesta vastaavaa viranhaltijaa. Kolmeksi kunnaksi valikoituivat Espoo, Heinola ja Pyhäjoki. Nämä kolme kuntaa ovat asukasluvultaan eri kokoisia ja sijaitsevat hieman eri puolilla Suomea. Tavoitteena oli valita asukasluvultaan, sijainniltaan, resursseiltaan ja kooltaan eri kokoiset kunnat, jotta avustusten kirjosta, jakoperusteista ja yhdenvertaisuudesta saataisiin esille vaihtelua. Kuntien asukasluvut vaihtelevat noin 3000–300 000 asukkaan välillä. Rajaus tälle välille johtuu siitä, että kunnassa pitää olla jäähalli, jotta myös niihin käytettyjä avustuksia pystyttiin mittaamaan.

Tutkimuksen kunnat luokiteltiin suureen, keskisuureen ja pieneen asukasluvun mukaan. Kartoittaessa tutkimukselle otollisia kuntia suurista kunnista vaihtoehtoiksi valikoituivat Espoo ja Turku, joista lopulliseksi haastattelun kohteeksi valikoitui Espoo. Kaupunki on kooltaan noin 305 000 asukkaan kaupunki. Keskisuurissa kunnissa vaihtoehtoina olivat Salo, Tuusula ja Heinola. Näistä kunnista lopulliseksi tutkimuksen kohteeksi valikoitui Heinola, jossa on 18 500 asukasta. Viimeisessä eli pienien kuntien ryhmässä Pyhäjoki, Kitee ja Lieksa olivat vaihtoehtoina. Näistä lopulliseksi valikoitu 3000 asukkaan Pyhäjoki.

Haastattelu toteutettiin puolistrukturoitu teemahaastatteluna, joten sille tyypillisesti aihepiirit jaettiin valmiiksi kokonaisuuksiksi ja niiden alle listattiin muutamia kysymyksiä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 208). Haastattelun aihepiirit jakoutuivat avustuksiin, jakoperusteisiin ja yhdenvertaisuuteen. Jokaisen teeman alle lukeutui kolmesta neljään kysymystä. Tarkemmat haastattelukysymykset on listattu haastattelurunkoon, joka löytyy liitteenä tutkimuksen lopusta. Haastatteluiden lisäksi tutkimusta tukevana materiaalina käytetään kuntien verkkosivuilta löytyviä dokumentteja taloudellisista tukikeinoista ja niiden jakoperusteista.

Aineisto on kerätty haastattelemalla kunnan liikuntatoimesta vastaavaa henkilöä. Espoossa haastateltavina olivat sekä liikuntajohtaja että liikuntapäällikkö, Heinolassa haastateltavana oli liikuntapalvelujohtaja ja Pyhäjoella sivistystoimenjohtaja. Haastattelut toteutettiin sovitusti paikan päällä tai etäyhteyksin. Heinolan ja Pyhäjoen haastattelut toteutettiin etäyhteyksin ja Espoon haastattelu paikan päällä. Haastatteluun aikaa oli varattu 60 minuuttia, mutta niiden kestot vaihtelivat 30–60 minuutin välillä.

4.3 Analyysimenetelmä

Aineiston analyysi on toteutettu teoriasidonnaisena sisällönanalyysinä. Teoriasidonnainen analyysitapa sijoittuu aineistolähtöisen ja teoriaohjaavan analyysitavan välille, jolloin teoriaa sidotaan analyysiin, mutta se ei suoraan ohjaa analyysin tekoa (Aaltola & Valli 2001, 136–137). Sisällönanalyysin menetelmällä on tarkoitus sanallisesti kuvata, tiivistää ja yleistää tutkittava aihe. Tehtävänä on järjestää kerätty aineisto selkeään ja kompaktiin muotoon niin, että aineiston informaatio ei pääse katoamaan. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117, 121–122.)

Analyysi aloitettiin litteroimalla äänitteet kirjalliseen muotoon sekä aineiston tulostamisella, jotta analysoiminen olisi sujuvampaa. Analyysi eteni teemoittamisen, varsinaisen analyysin, tulkinnan ja hiomisen kautta. Aineisto järjestettiin teemoittain erilaisiin kokonaisuuksiin, jonka jälkeen alkoi varsinainen analyysin tekeminen. Siinä aineiston olennaisimmat asiat tiivistettiin ja jäsenneltiin. Tähän toimivia tapoja ovat teemoittelu sekä tyypittely, joista tässä tutkimuksessa hyödynnettiin teemoittelua. Analyysin laajemmiksi teemoiksi muodostuivat liikuntapaikat, maksullisuus, päätöksenteko, perusteet, tasapuolisuus, tulevaisuus, lajin piirteet ja avustukset, jotka lopulta tiivistyivät neljään pääluokkaan eli mahdollisuuksien luomiseen, perusteisiin ja vaikuttaviin tekijöihin, päätöksentekoon sekä yhdenvertaisuuden näkemyksiin. Varsinaisessa analyysissä mukaan liitettiin muistiinpanoja ideoiden pohdintojen ja teoreettisten kytkentöjen muodossa. Kolmas vaihe eli tulkinta kokosi yhteen analyysin parhaat palat ja siinä yhdistyivät aineistoesimerkit sekä tutkijan ajattelu. Viimeisenä tekstiä hiottiin ja viimeisteltiin lopulliseksi tekstiksi. (Aaltolan ja Vallin 2001, 141–152)

5 Empiirinen analyysi

Seuraavaksi tutkimuksessa esitellään analyysin tuloksia. Lopputulemana aineistosta saatiin neljä pääluokkaa ja yhdeksän yläluokkaa. Pääluokiksi muodostuivat päätöksenteko, mahdollisuuksien luominen, perusteet ja vaikuttavat tekijät sekä yhdenvertaisuuden näkemykset. Näiden pääluokkien

alle jakautuivat yhdeksän yläluokkaa, jotka olivat liikuntapaikat, maksullisuus, päätöksenteko, perusteet, tasapuolisuus, tulevaisuus, lajien piirteet, avustukset ja muut.

5.1 Päätöksenteko

Aineiston perusteella päätöksiä tehdään pitkälti lautakunnissa sekä viranhaltijoiden toimesta. Kuitenkin päätöksentekoa hoitavien lautakuntien tehtäväosa-alueet vaihtelivat. Lautakunnat hoitivat pääosin päätöksenteon ja päättivät esimerkiksi avustusten jakamisen perusteista. Kuitenkin myös viranhaltijat tekivät päätöksiä. Päätösten valmisteluvastuu jakautui hieman eri tavoin, kun yhdessä kunnassa yksilö ja toisessa tiimi hoitivat valmistelutyön. Espoossa liikuntalautakunta tekee viralliset päätökset, joiden esityöstä ja valmistelusta vastaavat liikuntapäällikkö tiimeineen sekä liikuntajohtaja, joka saa nähtäväkseen tiimin esityksen, minkä jälkeen se etenee lopulta lautakunnalle. Heinolassa päätöksenteko etenee liikuntapalvelujohtajan valmistelun kautta liikuntajaostoon ja sen jälkeen hyvinvointilautakunnalle, joka tekee virallisen päätöksen. Kohde-avustuksissa viranhaltija eli liikuntapalvelujohtaja tekee päätökset itse. Pyhäjoella taas liikuntatoimesta vastaava tekee valmistelun ja sivistyslautakunta hoitaa päätökset. Vaihtelua päätöksentekoelementtien välillä oli hieman, mutta pääpiirteissään rakenne on hyvin samanlainen.

Kaikissa kolmessa kunnassa lautakunta päättää avustusten jakamisen perusteista sekä monista muista toimintaperiaatteista. Perusteiden luomisella saadaan aikaan raamit, joiden mukaan avustuksia myönnetään, joten niiden pohjalta voidaan joko luoda yhdenvertaisuutta tai eriarvoisuutta lajien välille. Päätöksentekoon liittyen aineistosta nousi esille, että siihen liittyy paljon harkintavaltaa, koska kaikkia päätöksiä ei voida tehdä taulukoiden tai kaavojen pohjalta. Kuitenkin perusteet ovat ohjaamassa sekä valmistelua että päätöksentekoa, joten harkinnanvaraisuus ei nouse päätöksenteon pohjaksi. Espoossa korostettiin, että valmistelu ja päätöksenteko ovat huolellisen tiimeissä tehdyn työskentelyn tulos, eikä päätöksenteko silloin tapahdu yhden tai kahden ihmisen toimesta. Toisaalta Pyhäjoella tuotiin voimakkaasti esiin päätöksenteon subjektiivisuus, joka voi nousta esille tietoisesti tai tiedostamatta. Tällaiseksi tilanteeksi mainittiin muun muassa se, jos lautakunnan jäsenellä on läheinen suhde jotakin lajia kohtaan, jolloin hän ajaa enemmän tämän lajin etua. Lajien yhdenvertaisuutta ajatellen subjektiivisuuden näkyminen päätöksenteossa on hyvin ongelmallista, sillä se voi luoda eriarvoisuutta.

”Siellähän tietysti toki saattaa tällaiset subjektiiviset asiat tai se, että joku laji on jotakin yksittäistä lautakunnan jäsentä lähimpänä vaikuttaa tiedostaen tai tiedostamatta.” H4 Pyhäjoki

”Mutta sen verran hyvä toi valmistelutyö on ollut, että vaikka joskus se keskustelu on aika runsasta ja lautakunnan jäsenetkin kysynee, mikä on hyvä niin kertaakaan mun mielestäni ei ole kuitenkaan muutettu. Niin, että aina se on mennyt läpi, että kyllä siinä pyritään niin huolelliseen harkintaa ja niin kuin Mirkku totesi, se ei ole mikään yhden tai kahden ihmisen juttu vaan se on tiimi.” H1 Espoo

5.2 Mahdollisuuksien luominen

Kerätyn aineiston pohjalta voidaan sanoa, että kunnilla on käytössään hyvin erilaisia avustuksia ja liikuntapaikkoja, joiden avulla pyritään luomaan mahdollisuuksia monenlaisille lajeille. Kunnat tarjoavat useita erilaisia taloudellisia avustuksia, joita ovat toiminta-avustus eli yleisavustus, koulutus-, kohde-, vuokra- ja liikuntatoiminta-avustus. Aineiston pohjalta näistä merkittävimmiksi ja suurimmiksi nousivat toiminta-avustus sekä vuokra-avustus. Näiden avustusten rooli on lajeille hyvin olennainen ja niiden avulla pystytään merkittävästi vaikuttamaan lajien yhdenvertaisuuteen.

Liikuntapaikkamaksujen subventointi ja maksuton harrastaminen koettiin kaikkein tärkeimmäksi avustuksen muodoksi. Liikuntapaikkojen määrä vaihteli kunnan asukasluvun mukaan, mikä on täysin luonnollista, sillä pienemmällä kunnalla on vähemmän harrastajia ja lajikirjo on usein suppeampi. Liikuntahalleja jalkapallokenttiä sekä koulujen liikuntasaleja oli käytössä eniten, mutta myös esimerkiksi uima- ja jäähalleja, hiihtolatuja, tenniskenttiä ja budopainisaleja on ollut mahdollista käyttää. Lajeille on siis pyritty rakentamaan niille yksilöllisesti sopivia harrastuspaikkoja, mutta monista paikoista on pyritty rakentamaan myös mahdollisimman monikäyttöisiä, jotta niiden käyttö olisi mahdollisimman tehokasta. Kaikille lajeille ei voida rakentaa omia tiloja, mikä ei myöskään olisi kovin järkevää, sillä resursseja on niukasti ja tiloja tulisi sen vuoksi käyttää tehokkaasti. Tämä voi kuitenkin luoda eriarvoisuutta siinä mielessä, että tilat eivät ole kaikille lajeille otolliset. Tiloja rakentaessa olisikin huomioitava kaikkien lajien tarpeet yhdenvertaisesti, jotta tiloja käyttävillä lajeilla olisi yhtäläiset edellytykset käyttää tiloja parhaalla mahdollisella tavalla. Myöskin uusien lajien voi olla vaikeaa rantautua kuntaan, jos niille soveltuvia liikuntapaikkoja ei ole.

”Jäähallissakin on niin hassu tilanne, että meillä on kokonaan omassa hoidossa vain 1 jäähalli ja yksityisomistuksessa 11 eli sen takia ne vuokra-avustukset näyttelee todella isoa roolia, koska me halutaan olla yhdenvertaisempia ja tasapuolisempia. Kun joillekin lajeille pystytään tarjoamaan näitä kaupungin omistamia tiloja, mutta kaikille ei pystytä. Ja siinä syntyy se kaikkein suurin eriarvoisuus, mikä on totta.” H1 Espoo

Suurempi eriarvoisuus lajien kesken syntyy liikuntapaikkojen hinnoissa. Aineistosta nousi esille, että kalliimpien lajien subventointi on suurempaa eli kalliimpia harrastuspaikkoja käyttävät lajit saavat enemmän tukea. Ulkoliikuntapaikat olivat maksuttomia ja etenkin jää- ja uimahallien korkeat hinnat korostuivat. Kaikkia tiloja ei siis voida tarjota täysin maksutta, mikä luo eriarvoisuutta lajien välille. Kuitenkin kalliimpia liikuntapaikkoja subventoidaan suhteessa enemmän, mutta täysin maksuttomia niistä ei pystytä tekemään. Aineiston pohjalta voidaan sanoa, että liikuntapaikkojen maksullisuuteen vaikutti myös se olivatko ne kunnan omistuksessa vai yksityisomistuksessa. Omia tiloja kunnat pystyivät tarjoamaan halvemmalla, mutta yksityisomistuksessa oleviin tiloihin voitiin tarjota vuokraavustusta etenkin silloin, jos kunnalla ei itsellä ollut mahdollisuuksia tarjota vastaavaa tilaa.

”Tietysti se jäähalli jääkiekkoseuran käyttö, mutta se on sen jäähallin osakeyhtiön ja seuran välinen asia. Maksavat varmaan tuntuvia vuokramaksuja.” H4 Pyhäjoki

”Ehkä noin 90–95 prosenttisesti kaupunki maksaa ja maksattaa käyttäjillään sitten sen 5–10 prosenttia sitten todellisesta hinnasta.” H1 Espoo

”Voisin sanoa, että uimahalli on neljännes liikunnan kokonaisbudjetista ja jäähalli neljännes liikunnan kokonaisbudjetista ja sitten seuraavaksi tulee noi kaikki urheilukentät niinku puhutaan ulkojäistä, nurmikentistä ja muut, mutta ne on niinku mittasuhteissa ihan toisia.” H3 Heinola

Aineistosta nousi esille, että lasten ja nuorten harrastuspaikkojen maksuttomuutta ja korkeaa subventointia pidettiin hyvin merkittävänä. Maksuttomia ja halvempia tiloja tarjottiin täysi-ikäisyyteen ja 20 ikävuoteen asti. Espoossa korostettiin, että jokaiselle lapselle ja nuorelle pyritään järjestämään mahdollisuus edes kokeilla jotakin lajia eli jokaiselle jotakin, mutta kaikkea kaikille ei pystytä tarjoamaan. Aineiston pohjalta voidaan nähdä se, että aikuisia ja vanhempaa väestöä ei tueta liikuntapaikkojen ja toiminnan osalta samalla tavalla, joten näillä ikäryhmillä lajien eriarvoisuus korostuu. Kuitenkin suurta osaa liikuntapaikoista subventoidaan kaikkien ikäryhmien osalta, mutta ei aina samalla mittakaavalla.

”Kaikki tilat pyörii verovaroin. Mikään ei pyöri niin, että saataisi se todellinen kustannus pois.” H3 Heinola

”Meillä visiokirjassa lukee, että jokaiselle jotakin, että kaikilla on oikeus olla mahdollisuus ja se on ihan kantavia sloganeita. Ja me pyritään järjestämään jokaiselle jotakin, ei kaikille kaikkea.” H1

Espoo

”Meillä on isoin ehkä apu tai isoin juttu on toi kun alle 18 ne harrastusvuorot on maksutta, niin ollaan saatu pidettyä tosi edullisena se harrastaminen verrattuna moneen muuhun paikkakuntaan.”

H3 Heinola

5.3 Perusteet ja vaikuttavat tekijät

Aineiston perusteella kuntien jakamien avustusten saamiseksi on hyvin tarkat ja moninaiset kriteerit. Lähtökohtaisesti kaikilla lajeilla on mahdollisuus hakea avustuksia, joten siinä mielessä tilanne vaikutti yhdenvertaiselta. Perusteet vaihtelivat kunnittain laajasti ja vaikuttavia tekijöitä oli monia. Yhtenä perusteena oli toiminnan vakiintuneisuus eli toiminnan on pitänyt jatkua ainakin puolivuotta tai vuoden verran, jotta avustuksia oli mahdollista saada. Toisena perusteena esiintyi seuran rekisteröityminen kyseiseen kuntaan ja tukien määrään saattoi vaikuttaa myös se, paljonko seurassa on kyseisen kunnan asukkaita. Yhdessä kunnassa nostettiin esille se, että seuralla tuli olla käytössään suomalainen pankkitili, jotta tuet voidaan maksaa. Seurassa piti lisäksi olla vähintään 20 nuorta, jotta se oli oikeutettu tukiin. Tällaista rajausta ei kaikilla kunnilla ollut, mutta tämä kriteeri nousi kuitenkin esille. Kaikki edellä mainitut tekijät ovat pohjana tukien saamiselle, mutta niiden suuruuteen vaikuttavat toisenlaiset tekijät.

”Seurojen toiminta-avustusta voivat hakea kaikki, mutta toki siinä on semmoinen rajoite, että toimintaa pitää olla taustalla, koska siihen hakemukseen tulee liittää toimintakertomus edelliseltä vuodelta.” H4 Pyhäjoki

Aineiston perusteella oli huomattavissa näkökulmaeroja siinä, millä perusteella toimintaa ja sitä kautta tukien suuruutta arvioitiin. Esimerkiksi Espoossa keskityttiin paljon siihen, että nuoret saavat tukea yhdenvertaisesti riippumatta lajista, kun taas Heinolassa painotettiin vahvasti sitä, miten vaikuttavaa ja mittavaa varsinaisen tekeminen ja toiminta on. Kokonaisuudessaan seuran jäsenmäärä ja etenkin nuorten harrastajien määrä sai suurta painotusta avustusten jakamisessa. Toinen merkittävästi vaikuttava tekijä oli toiminnan laajuus, vaikuttavuus ja liikutettujen ihmisten määrä. Jos toiminnalla saadaan liikutettua paljon ihmisiä, ovat tuet suuremmat. Tähän liittyi myös seurojen tapahtumien järjestämisen aktiivisuus, sillä järjestämällä tapahtumia oli mahdollisuus saada lisää

avustusta. Lajien erilainen kohtelu nousi esille etenkin siinä, että kalliimpia lajeja tuettiin enemmän suhteessa muihin. Näin pyrittiin luomaan yksilöille paremmat edellytykset harrastajaa kyseistä lajia ja samalla lajien yhdenvertaisuus paranee. Nämä kolme tekijää painottuivat selkeimmin aineistossa, mutta lisäksi esiintyi hyvin paljon muita tekijöitä.

”Toki sitten, jos järjestää sellaisia tapahtumia, mikä liikuttaa ihmisiä niin sitten se vaikuttaa siihen, että avustusta saa enemmän. Sitten jos ei järjestä tapahtumia tai toimintaa niin eihän silloin sitä avustustakaan saa. Kyllä se mun mielestä siihen tekemiseen tää vuosiavustus pitää eikä siihen, että yhdistys on olemassa vaan nimenomaan siihen, että kuinka paljon saa sitä vaikutusta aikaiseksi.” H3 Heinola

”Sitten siinä toiminnan laajuutta pyritään arvioimaan tapahtumien määrä, osallistujien määrä, jäsenmäärä ja myöskin toki näitä kustannuksia niistä sovittamaan. Se avustus, että siinä ei ole semmoisia täysin objektiivista mittaria, mutta siihen tietysti pyritään.” H4 Pyhäjoki

”Kyllähän verovaroja käytetään enemmän niihin tiettyihin lajeihin. Sitten se että, onko se tasavertaista.” H3 Heinola

Nämä muut esiintyneet vaikuttavat tekijät olivat esimerkiksi lisenssien määrä, maahanmuuttajien ja vähävaraisten huomiointi, kumppanuushankkeet kaupungin kanssa, tähtiseurajärjestelmä, yhteiskuntavastuun kantaminen sekä eettiset ja kasvatukseen liittyvät asiat. Näille asioille annettiin pientä painotusta avustusten määrä pohdittaessa sekä vertaillessa. Lisäksi avustuksia myönnettäessä tehtiin vertailua lajiryhmäkohtaisesti, jolla pyrittiin siihen, että tilanne näiden ryhmien välillä olisi yhdenvertainen. Aineistosta yhtenä vaikuttavana tekijänä esille nousi se, voiko laji hyödyntää kunnan tiloja vai tuleeko sen käyttää yksityisten markkinoiden tiloja. Jos lajin on käytettävä yksityisten markkinoiden tiloja, jotka ovat kalliimpia, saavat seurat enemmän vuokra-avustusta. Kaikille lajeille eivät kunnat voi tarjota tiloja, jolloin suurempien vuokra-avustusten voidaan nähdä lisäävän yhdenvertaisuutta.

”Elikkä meillä kaikki avustukset kohdentuu alle 20 vuotiaisiin espoolaisiin nuoriin, että aikuiset ei meiltä voi hakea liikuntatoiminta-avustusta, vaan ne on niitä nuoria. Ja me katsotaan, kuinka paljon niitä nuoria harrastajia on siinä seurassa, ja me katsotaan myös lisenssimääriä. Sitten me kysytään niitä kuluja ja verrataan kuluja, miten kulut vuodesta toiseen muuttuu ja lisääntyy. Me tehdään ihan seurakohtaista vertailua vuosittain ja lajiryhmäkohtaisesti. Sitten me kysytään miten ne huomioi

maahanmuuttajat ja vähävaraiset tai semmoiset nuoret, jotka on tippumassa sieltä seurasta pois.”

H2 Espoo

5.4 Yhdenvertaisuuden näkemykset

Aineistosta nousi selvästi esille, että yhdenvertaisuuteen pyritään useilla keinoilla, mutta sen saavuttaminen koetaan jokseenkin mahdottomaksi. Kuitenkin se, mihin yhdenvertaisuudella pyritään ei suoraan liity lajien kohteluun vaan enemmän nuorten yhdenvertaiseen kohteluun sekä vaikuttavuudesta ja konkreettisesta tekemisestä palkitsemiseen. Tietyllä tavalla aineistosta huokui se, että itse lajiin ei sinänsä kiinnitetä huomiota, mikä luo sitä kautta yhdenvertaisuutta, sillä pääpaino pidetään muissa tekijöissä. Esimerkiksi lajin suosiolla tai heikommalla asemalla ei ollut merkitystä tukien määrään vaan ennemmin, sillä kuinka paljon toimintaa seura järjesti. Kuntien asettamilla periaatteilla toki tuetaan eri lajeja ja yritetään luoda yhdenvertaisuutta, mutta taustalla vaikuttava tavoite se ei välttämättä ole.

”Ne, joilla on enemmän jäsenistöä, saa enemmän vuoroja ja sekin menee suhteellisuuden mukaan.

Ei lajin mukaan vaan niiden määrien mukaan.” H1 Espoo

Aineiston perusteella haastateltavien ajatukset yhdenvertaisuuden onnistumisesta tukivat toisiaan. Esille nousi paljon ajatuksia siitä, että parhaaseen on pyrittävä ja tehtyjen päätösten takana on pystyttävä seisomaan. Haastateltavat olivat tyytyväisiä tehtyihin päätöksiin, mutta he olivat tietoisia siitä, että toiminta ei ole täysin yhdenvertaista eikä siitä välttämättä sellaista edes saada. Yhdenvertaisuutta pohdittiin hyvin monesta näkökulmasta ja sen vuoksi täyttä tyytyväisyyttä ei ollut. Aineistosta nousi esille esimerkiksi kysymys siitä, tulisiko yhdenvertaisuutta pohtia enemmän yksilön vai käytettyjen resurssien näkökulmasta. Jos kaikki lajit ovat samanhintaisia kaikille, voidaan sitä pitää yhdenvertaisena. Toisaalta kuitenkin reilua on myös se, että jokainen laji saa käytettäväkseen saman määrän resursseja.

”Vaikka me kuinka koitetaan olla tasavertaisia niin silti on semmoinen tunne, ettei me onnistuta.”

H1 Espoo

Toimintaa toteutetaan tarkasti tiettyjen periaatteiden mukaan, joka edesauttaa yhdenvertaisuuden kokemuksen sekä konkretian syntymistä. Kuitenkin periaatteisiin liittyen Espoossa nostettiin esille

se, ovatko käytössä olevat periaatteet täydelliset. Esille nousi myös ajatus siitä, että päätöksentekijät ovat onnistuneet, mutta kaupunki ei ole onnistunut ja tämän johtuu osittain kaupungin tekemistä linjauksista. Esimerkiksi Espoossa kaupunki ei rakenna tiloja, vaan niitä rakentavat seurat ja yksityisen sektorin toimijat. Tämän nähtiin tuovan kovaa taakkaa seuroille, sillä niiden on maksettava raskaat investoinnit harrastajien kukkaroista, jolloin lajit alkavat kärsiä sosioekonomisesti. Esille nousi myös se, että toiminnasta on hyvin vaikeaa saada yhdenvertaista kaikkien näkökulmasta, sillä seurat pyytävät resursseja hyvin paljon suhteessa kunnan tiukkaan budjettiin. Tämä voi kuulemma luoda vastakkainasettelua, mutta usein tilanteet on selvitetty seurojen kanssa, jolloin molemmat osapuolet ovat päässeet yhteisymmärrykseen.

”Hyvä kysymys on se, että ovatko meidän periaatteemme hyvät ja minä väitän, että nämä eivät ole täydelliset.” H1 Espoo

”... Koskaan ei varmasti kukaan koe, että se on ihan oikeudenmukainen, koska jokainen näkee sen oman lajinsa niin tärkeänä.” H3 Heinola

”Koska avustusta haetaan aina ainakin tuplat siihen nähden miten sitä rahaa on jaossa niin kukaan ei saa tarpeeksi sitä rahaa.” H3 Heinola

6 Pohdinta

Yhteenvedona voidaan sanoa, että lajien yhdenvertaisuuteen kiinnitetään huomiota eri tavoin. Pääpaino yhdenvertaisuudessa ei välttämättä kuitenkaan kumpua halusta luoda yhdenvertaisuutta lajien välille vaan halusta luoda yhdenvertainen tilanne yksilöiden välille etenkin lasten ja nuorten välille. Huomio yhdenvertaisuudessa kiinnittyy myös jäsenten määrään, vaikuttavuuteen ja liikutteluihin ihmisiin, mikä saattaa viedä huomiota itse lajien yhdenvertaisuudelta. Keskittyminen määriin ja tehokkuuteen saattaa siis osaltaan vaikuttaa siihen, että pyritään liikuttamaan ihmisiä mahdollisimman paljon eikä esimerkiksi keskitytä siihen, miten monipuolisesti ihmiset liikkuvat. Tällöin isoja massoja liikuttavat lajit kuten joukkuelajit näyttävät paperilla hyviltä verrattuna esimerkiksi yksilölajeihin.

Voimakkaimmalla tavalla yhdenvertaisuutta luodaan periaatteiden avulla, jolloin lajeilla on mahdollisuudet hyödyntää avustuksia ja tiloja. Tukien jakamisessa tietyillä periaatteilla on toisia enemmän painotusta, mikä voi vaikuttaa yhdenvertaisuuteen positiivisesti tai negatiivisesti. Lajeilla voi olla käytössään resursseja hyvin vaihtelevasti, mikä voi vaikuttaa siihen, millaiset edellytykset

niillä on esimerkiksi järjestää tapahtumia tai rakentaa liikuntahallia. Erityisesti tilojen kohdalla on hyvä pohtia yhdenvertaisuutta, sillä kunta ei voi tarjota kaikille lajeille halpaa tai maksutonta liikuntapaikkaa tai liikuntapaikkaa lainkaan. Tällaisessa tilanteessa lajit saattavat joutua hyödyntämään niille epäsuotuisia tiloja varsinkin, jos kyseessä on pieni laji, jolla ei ole varaa investoida omaan liikuntapaikkaan. Lisäksi tilojen puuttuessa uusien lajien rantautuminen kuntaan on hyvin vaikeaa ja silloin lajien monipuolisuus kunnassa ei pääse kasvamaan.

Päätöksenteossa niin viranhaltijoilla kuin myös lautakunnilla on suuri vastuu ja rooli yhdenvertaisuuden tuottajina. Ihmisten tehdessä päätöksiä omat kiinnostuksenkohteet ja intohimot saattavat vaikuttaa päätöksentekoon, mikä ei aina ole hyväksi, sillä päätöksenteossa tulisi olla lajeja kohtaan objektiivinen. Tämän voidaan nähdä olevan yksi merkittävimmistä mahdollisista eriarvoisuutta tuottavista osa-alueista, sillä päätöksentekijät voivat käyttää harkintavaltaa. Tietysti harkintavalta hyvin käytettynä voi myös lisätä yhdenvertaisuutta, sillä hyvin teknisesti tehdyissä päätöksissä ei pystytä ottamaan huomioon niin hyvin lajien yksilöllisyyttä.

Kokonaisuudessaan yhdenvertaisuuteen suhtauduttiin tärkeänä teemana, johon tulee kiinnittää huomiota ja jota tulee kehittää jatkuvasti. Kokemukset yhdenvertaisuuden onnistumisesta vaihtelivat, mikä voi johtua yhdenvertaisuuden käsityksen vaihtelusta. Kaikkien päätösten takana pystyttiin seisomaan, mikä viestii siitä, että päätöksentekoon oltiin lähtökohtaisesti tyytyväisiä. Tästä huolimatta täyttä tyytyväisyyttä ei ollut, sillä kehityskohteita löytyi edelleen. Huomattavaa oli se, että ongelmien ratkaisemiseen suhtauduttiin innostuneesti ja tarmokkaasti, mutta myös hieman välinpitämättömästi.

7 Johtopäätökset

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää kuntien avustusten jakautumisen johdonmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta, jotta liikuntaseurat saisivat tietoa lajiensa kohtelun yhdenvertaisuudesta. Tutkimuksen tekeminen oli arvokasta, sillä lajit ovat hyvin riippuvaisia saamastaan tuesta. Sen takia yhdenvertaisuus on niille eduksi, ellei jopa välttämätöntä toiminnan ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Kuntien näkökulmasta aihe oli merkityksellinen toiminnan läpinäkyvyyden, johdonmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden vinkkelistä. Etenkin, kun yleisiä kansallisia periaatteita ja kriteerejä tukien jakamiseen ei ole niin toiminta voi vaihdella kunnittain hyvin paljon. Täten sekä lajien että kuntien näkökulmasta nykytilanteen kartoittaminen oli tärkeää. Tutkimuskysymyksenä tarkasteltiin sitä, miten kunta pyrkii lajien yhdenvertaisuuteen taloudellisia avustuksia myöntäessä. Tätä kysymystä

olivat tukemassa kolme alakysymystä, jotka painottuivat avustusten kirjoon, päätöksentekoon ja avustusten jakautumisen yhdenvertaisuuteen.

Tutkimuksen tuloksina voidaan sanoa, että yhdenvertaisuuteen kiinnitettiin paljon huomiota niin avustusten monipuolisuudessa, päätöksenteossa ja jakamisperusteissa. Yhdenvertaisuutta ei kunnissa välttämättä lähestytty lajien yhdenvertaisuuden kautta vaan esimerkiksi lasten ja nuorten näkökulmasta tai toiminnan laajuuden kautta. Kuitenkin lajien perspektiivi korostui teoissa, jotka näkyivät muun muassa siinä, että kalliimpia lajeja tuettiin enemmän ja päätöksenteko ei pohjautunut lajin asemaan tai suosioon. Päätöksenteossa korostui lautakuntien ja viranhaltijoiden vastuu sekä heidän käsityksensä yhdenvertaisuudesta. Koska kansallisia periaatteita ja kriteerejä ei ole, on päätöksenteko hankinnanvaraisempaa ja kunnittain vaihtelevaa. Vaikka yhdenvertaisuuden nähtiin nykyisessä päätöksenteossa onnistuneen hyvin, nousi silti esille monia ongelma- ja kehittämiskohtia.

Jatkotutkimuksena voitaisiin tarkastella lasten ja nuorten sekä aikuisten ja vanhusten välille syntyvää kuilua liikunnan tukemisessa. Lasten ja nuorten tukemiseen kiinnitetään valtavasti huomiota ja yhdenvertaisuutta heidän välilleen luodaan parhaalla mahdollisella tavalla, mutta aikuiset ja vanhukset jäävät tilanteessa heikompaan asemaan. Etenkin nyt kun harrastusten kallistumisesta on käyty yleistä keskustelua, olisi kaikkien ikäryhmien tukeminen tärkeää. Toisena jatkotutkimusideana voitaisiin toteuttaa laajempi kvantitatiivinen tutkimus kuntien taloudellisten tukien jakoperusteista. Tällä tavalla saataisiin mahdollisesti luotua kansallisia periaatteita, jotta yhdenvertaisuus lajien kesken toteutuisi tulevaisuudessa paremmin.

Lähteet

- Aaltola, J. & Valli, R. (2001). *Ikkunoita tutkimusmetodeihin: näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*, (s. 136–137 & 141–152). Jyväskylä: PS-kustannus.
- Ahonen-Walker, M. (2021). *Kunnat ja liikunta 2021*. Liikunta ja Tiede -lehti 3/2021. Saatavilla [Kunnat ja liikunta 2021 - Liikuntatieteellinen Seura – Finnish Society of Sport Sciences \(Its.fi\)](https://www.liikuntatieteellinen.fi/) luettu 3.3.2023.
- Hakamäki, P., Aalto-Nevalainen, P., Saaristo, V. & Ståhl, T. (2015). *Liikunnan edistäminen kunnissa 2010–2014*, (s. 21–39). Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:18. Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-366-8> luettu 5.3.2023.
- Hallintolaki (6.6.2003/434). Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434#O1L2P6> luettu 17.4.2023.
- HE 19/2014 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle yhdenvertaisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Saatavilla https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/he_19+2014.pdf luettu 26.4.2023.
- Heinemann, K. & Horch, H-D. (1988). [Strukturbesonderheiten des Sportvereins](#), (s. 109). Teoksessa *Organisation und Verwaltung im Sport*, H. Digel (Hrsg.).
- Heinilä, K. & Koski, P. (1991). *Suomalainen liikuntaseura*, (s.3–4 & 97–98). Saatavilla [Suomalainen liikuntaseura \(jyu.fi\)](https://www.jyu.fi/) luettu 30.1.2023.
- Helander, V. & Pikkala, S. (1999). *Kunnat ja järjestöt*, (s. 43). Helsinki: Suomen Kuntaliitto.
- Helsingin Sanomat (2023). *Lasten harrastuksesta tuli suomalaisille perheille aivan liian – 15-vuotias poika kertoo, mitä tapahtui: ”Meni liian vakavaksi”*. Saatavilla <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000009461223.html> luettu 27.4.2023
- Heuru, K., Mennola, E. & Ryyänen, A. (2001). *Kunnallinen itsehallinto. Kunnallisoikeuden perusteet*. Helsinki: Talentum Media.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2008). *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*, (s. 22 & 47–48). Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009) *Tutki ja kirjoita*. (s. 164 & 208). Helsinki: Tammi 15 painos.
- Houlihan, B. & Green, M. (2008). *Comparative Elite Sport Development Systems, Structures and Public Policy*. (s. 3). Oxford: Butterworth-Heinemann. Saatavilla https://andor.tuni.fi/permalink/358FIN_TAMPO/1j3mh4m/alma9910635639005973 luettu 1.5.2023.
- Ibsen, B., Nichols, G., Piatkowska, M., Nagel, S., Llopis-Goig, R. & Elmoose-Osterlund, K. (2022). *What Can Explain the Differences Between European Countries' Public Policies for Sports Clubs?*

- (s. 4). Abingdon: Routledge. Saatavilla <https://www-tandfonline-com.libproxy.tuni.fi/doi/full/10.1080/19406940.2022.2052148> luettu 28.4.2023.
- Kivelä, S. & Mannermaa, M. (1999). *Kuntien tulevaisuus: kunta-alan tulevaisuusbarometri 1999*, (s. 7). Helsinki: Suomen kuntaliitto.
- Koskenranta, H., Puronaho, K. & Joenmäki, P. (1997). *Liikuntaseura – palveluja kunnalle, elämyksiä kuntalaisille*, (s. 11–33). Helsinki: Kuntaliitto.
- Koski, P. & Mäenpää, P. (2018). *Suomalaiset liikunta- ja urheiluseurat muutoksessa 1986–2016*, (s. 15 & 78). Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:25. Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-575-4> luettu 7.2.2023.
- Koski, P. (1994). *Liikuntaseura toimintaympäristössään*, (s. 110–120). Jyväskylän yliopisto.
- Kuntalaki 10.4.2015/410. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150410> luettu 17.4.2023.
- Kurikka, P & Borodulin, K. (1997). *Kunta liikuttajana – tutkimus liikunnan tilasta, tiloista ja tulevaisuudesta*, (s. 11). Helsinki: Suomen Kuntaliitto.
- Lehtonen, K. Paukku, J. Hakamäki, M. & Laine, K. (2014). *Seuratuki 2013: haku- ja jakoprosessin arviointi*, (s. 37–40). Jyväskylä: Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö. Saatavilla ([PDF](#)) [Seuratuki 2013 Haku- ja jakoprosessin arviointi \(researchgate.net\)](https://www.researchgate.net/publication/3035830358) luettu 5.4.2023
- Liikuntalaki 390/2015. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150390> luettu 17.4.2023.
- Marshall, A. (1965). *Local Government in the Modern World*. London: University Of London Press.
- Mennola, E. (1990). *Maakunnan vapaus*, (s 104). Tampere: Tampereen yliopisto.
- Mottonen, S. & Niemelä, J. (2005). *Kunta ja kolmas sektori: yhteistyön uudet muodot*, (s. 68, 104 & 127). Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Mäki-Lohiluoma, K-P & Pesonen, T. (1992). *Mikä kuntaa liikuttaa? – tutkimus kuntien liikuntatoimen hallinnosta ja järjestöyhteistyöstä*, (s. 7, 46, 49 & 101). Helsinki: Suomen kaupunkiliitto, kehittämisen toimialue.
- Mäkinen, J. (2010). *Urheilun rakenteet ja tuki Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa*, (s. 57–58). Saatavilla [2010_mak_urheilun_r_sel23_30358.pdf \(kihu.fi\)](https://www.kihu.fi/2010_mak_urheilun_r_sel23_30358.pdf) luettu 1.2.2023.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (n.d.1). *Liikunnan rahoitus*. Saatavissa <https://okm.fi/liikunta/rahoitus> luettu 20.1.2023.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (n.d.2). *Seuratoiminnan kehittämistuki (seuratuki)*. Saatavilla <https://okm.fi/-/seuratoiminnan-kehittamistuki-seuratuki-> luettu 24.2.2023.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (n.d.3). *Erityisavustus (2) urheiluseuroille toiminnan turvaamiseksi koronavirustilanteessa*. Saatavilla <https://okm.fi/-/erityisavustus-2-urheiluseuroille-toiminnan-turvaamiseksi-koronavirustilanteessa> luettu 7.2.2023.

- Opetus- ja kulttuuriministeriö (2016). *Yhdenvertaiset mahdollisuudet harrastaa – painopisteenä harrastamisen hinta*, (s. 10). Saatavilla <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75186/okm19.pdf> luettu 26.4.2023.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017). *Jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus mieleiseen harrastukseen*, (s. 20 & 26). Saatavilla <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80110/okm19.pdf> luettu 13.2.2023
- Ponton, G. & Gill, P. (1982). *Introduction to Politics*, (s. 98). Iso-Britannia: Marin Robertson & Company Ltd.
- Puronaho, K. (1988). *Tutkimus Suomen kaupunkien liikuntakulttuurin edistämiseen käyttämistä varoista. Raportti 1*, (s. 13–15). Helsinki: Suomen Kaupunkiliitto. Kaupunkiliiton julkaisu 417.
- Puronaho, K. (1989). *Tutkimus Suomen kaupunkien liikuntakulttuurin edistämiseen käyttämistä varoista. Raportti 2*, (s. 1 & 102). Helsinki: Suomen Kaupunkiliitto. Kaupunkiliiton julkaisu 417.
- Puronaho, K. (2006). *Liikuntaseurojen lasten ja nuorten liikunnan markkinointi*, (s. 31–32 & 34). Saatavilla <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/13217/9513925587.pdf?sequence=1&isAllowed=y> luettu 30.1.2023.
- Rantala, M. (2014). *Sata vuotta toistoa - Liikunnan asemointi ja argumentointi suomalaisessa liikuntapolitiikassa vuosina 1909–2013*. Jyväskylä: Liikunnan ja kansanterveyden julkaisuja 287.
- Salamon L. & Anheier, H. (1996). *The Emerging Sector Revited: A Summary*, (s. 61–62). Baltimore: The John Hopkins University.
- Seppälä, V-M. (2002). *Yhteisellä tuloksiin – yhteistyössä yli toimirajojen*, (s. 16). Helsinki: Suomen Kuntaliitto.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, (s. 117 & 121–122). Helsinki: Tammi.
- Turun Sanomat (2023). *Kotiinpaluun aika: turkulaisten Kaari Taitoluistelijoiden tarina loppui ennen kuin alkoikaan, seura palaa Kaarinaan ja vanhaan nimeensä*. Saatavilla <https://www.ts.fi/urheilu/5950976> luettu 27.4.2023.
- Turun Sanomat (2022). *Kaarinalainen taitoluistelseura vaihtoi kirjat Turkuun ja haki pöyristyneeltä kaupungilta 50 000 euron avustuksia*. Saatavilla <https://www.ts.fi/urheilu/5851374> luettu 12.1.2023
- Valtiovarainministeriö (n.d.). *Kuntien tehtävät ja toiminta*. Saatavilla <https://vm.fi/-/kuntien-tehtavat> luettu 1.3.2023.
- Williams, O. & Adrian, C. (1968). *Community Types and Policy Differences*, (s. 17–21). Teoksessa *City Politics and Public Policy*. USA: James Q. Wilson. John Wiley & Sons, Inc.

Aineistolähteet

Haastattelut

Haastateltava 1: Espoon kaupunki, liikuntajohtaja. Paikan päällä Espoossa 60 minuuttia.

Haastateltava 2: Espoon kaupunki, liikuntapäällikkö. Paikan päällä Espoossa 60 minuuttia.

Haastateltava 3: Heinolan kaupunki, liikuntapalvelujohtaja. Teams 14.3.2023, kesto 45 minuuttia.

Haastateltava 4: Pyhäjoen kunta, sivistystoimenjohtaja. Teams 22.3.2023, kesto 30 minuuttia.

Dokumentit

Heinolan kaupunki (2022). *Liikuntajärjestöjen avustusten myöntämisperusteet 1.1.2023 alkaen*. Haettu osoitteesta <https://www.heinola.fi/wp-content/uploads/2022/09/liikuntajarjestojen-avustusten-myontamisperusteista-2023-alkaen.pdf> (18.4.2023).

Heinolan kaupunki (2021). *Liikuntatilojen vuokrausehdot ja käytösäännöt*. Haettu osoitteesta <https://www.heinola.fi/wp-content/uploads/2021/02/Liikuntatilojen-vuokrausehdot-ja-kayttosaannot-2021.pdf> (18.4.2023).

Liite

Haastattelurunko

Teemat: Tukikeinot, avustusten myöntämisen perusteet ja yhdenvertaisuus.

Tukikeinot:

1. Millaisia avustuksia myönnätte liikuntaseuroille?
2. Miten tukikeinot jakautuvat eri lajien kesken? Esim. liikuntapaikka tuet luistelu vs. jalkapallo tai ovatko kaikki tuet kaikille.
3. Mitä liikuntapaikkoja kunnissa on?
4. Mitä niistä tuetaan? Mitkä ovat maksuttomia ja miksi?

Avustusten myöntämisen perusteet

1. Kuka tai Ketkä päättävät avustusten jakamisesta?
2. Millä perustein avustuksia voi saada ja mitä otetaan huomioon avustuksia myöntäessä?
3. Miten otatte huomioon seurojen jäsenmäärät tukia myönnettäessä vai onko niillä merkitystä?
4. Miten tunnettavuus tai lajin heikko asema huomioidaan päätöksenteossa vai huomioidaanko?
5. Onko liikuntapaikan luonteella vaikutusta siihen, miten paljon sitä tuetaan?

Yhdenvertaisuus

1. Mitä asioita otetaan huomioon, jotta toiminta olisi yhdenvertaista eri lajeille?
2. Minkä koette olevan yhdenvertaista avustusten myöntämisessä?
3. Miten lajin yhdenvertaisuutta voisi kehittää?

4. Millä tavoin lajin tunnettavuudella ja suosiolla on vaikutusta tukien myöntämiseen?

Vapaa sana

1. Haluatteko vielä lisätä jotakin vastauksiinne tai onko teillä jotakin muuta kommenttia vielä?